

Levanger
kommune

Verdal
kommune

Kommunalt plan- og styringssystem

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Plan- og styringssystemet.....	3
3. Årshjulet	4
4. Plan- og styringssystemets dokumenter	5
4.1 Planlegging	5
4.1.1 Grunnlagsdokumentet	5
4.1.2 Planstrategien.....	5
4.1.3 Kommuneplanen	5
4.2 Kontroll og rapportering.....	7
4.2.1 Årsregnskap	7
4.2.2 Årsberetning.....	7
4.2.3 Årsrapport	7
5. Plan- og styringsprosesser.....	8

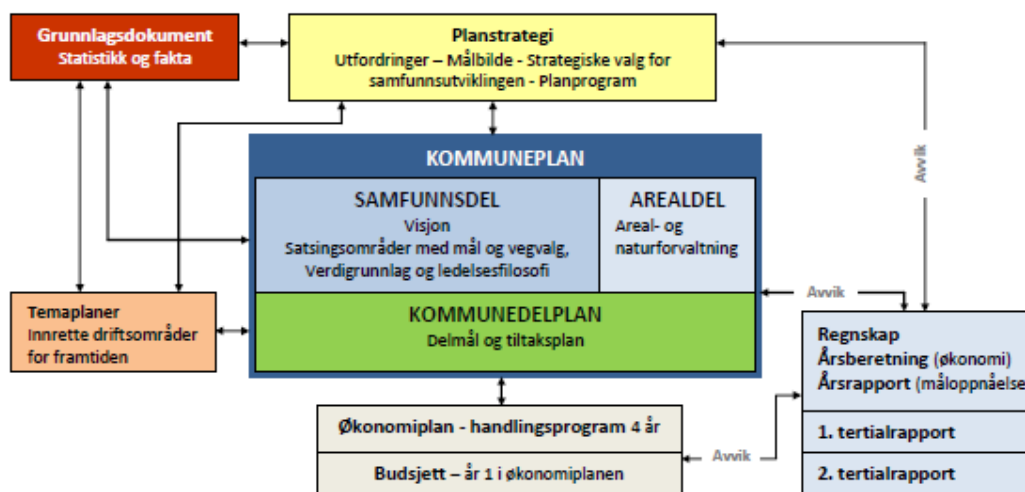
1. Innledning

I Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) av 27.06.2008 og Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 25.09.1992, stilles det krav til hvilke styringsdokumenter kommunene skal ha, til innholdet i dem og til forholdet mellom dem. Styringsdokumentene er planstrategien, kommuneplanen med samfunnsdel, arealdel og kommunedelplaner, økonomiplan, budsjett og regnskap og årsberetning.

Kommunenes oppdrag kan deles inn i tre hovedområder: tjenesteyting, forvaltning og samfunnsutvikling. Styringsdokumentene skal gi politisk og administrativ ledelse et godt beslutningsgrunnlag for å kunne sikre langsiktig og helhetlig utvikling innenfor hovedområdene, slik at innbyggernes framtidige behov kan ivaretas innenfor disponible rammer.

2. Plan- og styringssystemet

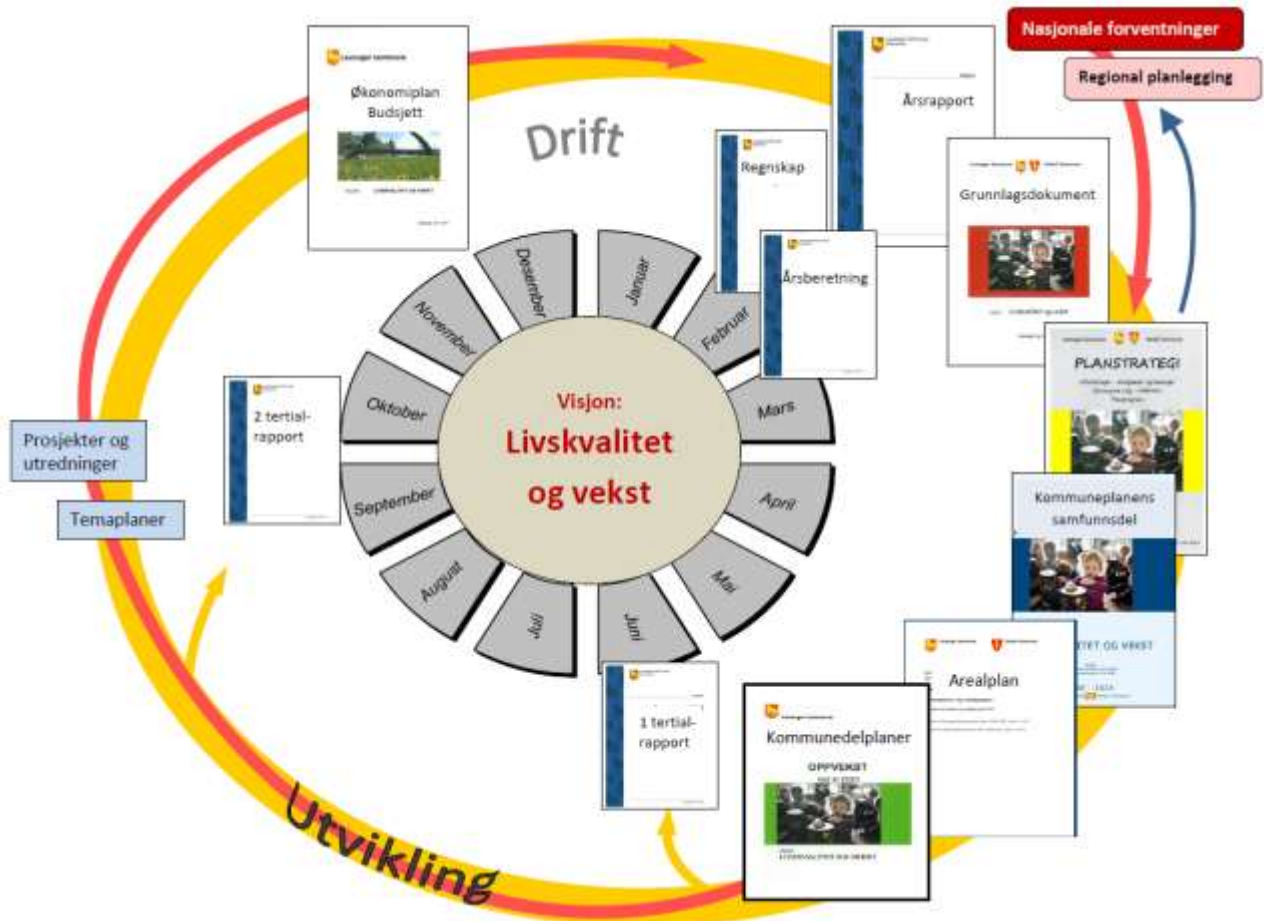
Plan- og styringssystemet består av de plan- og styringsdokumenter som innledningsvis er nevnt. I figur 4 vises forholdet mellom dem.

Figur 1 Forholdet mellom styringsdokumentene

3. Årshjulet

Aktiv utvikling av kommunene krever et dynamisk plan- og styringssystem som legger til rette for rask registrering og håndtering av endringsbehov. Gjennom årshjulet, jfr. *figur 2 Årshjul*, legges det opp til planleggings- og rapporteringsprosesser som gjør det mulig å foreta årlige justeringer i planverket.

Figur 2 Årshjul

4. Plan- og styringssystemets dokumenter

Plan- og styringssystemet kan deles i to deler: planlegging og kontroll og rapportering.

4.1 Planlegging

4.1.1 Grunnlagsdokumentet

Grunnlagsdokument skal bidra til å sikre kunnskapsbaserte beslutninger i kommunene.

Dokumentet er grunnlag for kommunal planlegging og kontroll og rapportering.

Dokumentet er et fakta-dokument med statistikk og tekstbeskrivelser, og det er inndelt i fire hoveddeler: samfunnsdata, samfunnsutvikling, overvåkingsdata og måldata.

Dokumentet oppdateres ved behov, og den til enhver tid gjeldende utgave av dokumentet finnes i digital form på kommunenes internettsider.

4.1.2 Planstrategien

Planstrategien utarbeides i henhold til plan- og bygningslovens §§ 3-3 og 10-1.

Planstrategien viser det som med utgangspunkt i grunnlagsdokumentets beskrivelser vurderes å være kommunenes viktigste utfordringer. Ut fra en drøfting av hvordan disse utfordringene skal håndteres, gis det i planstrategien politiske styringssignaler til kommuneorganisasjonene i form av et målbilde, strategiske valg for samfunnsutviklingen og beskrivelse av planbehov på kommunalt, interkommunalt og regionalt nivå.

Gjennom planstrategien avklares også forholdet til nasjonale føringer, regionalt planverk og kommunenes interesser.

Planstrategiens styringssignaler legges til grunn for utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, kommunedelplaner, temaplaner og økonomiplan.

Kommunestyret skal årlig vurdere behovet for justeringer i planstrategien som følge av eventuelle avvik som fremkommer i årsberetningen eller årsrapporten for forutgående år, nye nasjonale føringer eller regional planlegging. Det første året i hver valgperiode skal kommunestyret vurdere behovet for rullering av planstrategien.

4.1.3 Kommuneplanen

I plan- og bygningslovens §§ 3-3, 11-1, 11-2, 11-3, 11-4 og 11-5 defineres kravet til hvilke planverktøy som skal inngå i kommunenes styringsstruktur: en kommuneplan som skal

omhandle en samfunnsdel med handlingsdel, kommunedelplaner og en arealdel.

4.1.3.1 Samfunnsdelen

Kommuneplanens samfunnsdel utarbeides i henhold til plan- og bygningslovens §§ 3-3, 11-1, 2, 3 og 4. Kommuneplanens samfunnsdel er en overordnet strategisk plan for kommunene som bygger på de politiske styringssignaler som er gitt i planstrategien. Samfunnsdelen tydeliggjør hvordan styringssignalene skal håndteres av kommuneorganisasjonen gjennom en visjon, satsingsområder, retningsmål og vegvalg for utvikling. Samfunnsdelens føringer legges til grunn for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel og for kommunedelplaner, temaplaner, utredninger og økonomiplanen.

4.1.3.2 Arealdelen

Kommuneplanens arealdel utarbeides i henhold til plan- og bygningslovens §§ 3-3, 11-1 og 2 og 11-5. Kommuneplanens arealdel bidrar til at kommunens arealressurser forvaltes i samsvar med krav i loven, med politiske styringssignaler i planstrategien og føringer i kommuneplanens samfunnsdel.

4.1.3.3 Kommunedelplaner

Kommunedelplaner utarbeides i henhold til plan- og bygningslovens §§ 11-2 og 11-4. Kommunedelplaner viser hvordan sektorene svarer ut politiske styringssignaler gitt i planstrategien og føringer i kommuneplanens samfunnsdel gjennom delmål med målindikatorer og en tiltaksplan på minst 4 år. I kommunedelplanen fremgår det hvordan tiltakene i tiltaksplanen følger opp satsingsområdene i kommuneplanene samfunnsdel. Kommunene skal (i tillegg til kommunedelplaner areal) ha fem kommunedelplaner: Helse, velferd, pleie og omsorg; Oppvekst; Kultur; Næring, landbruk og naturforvaltninger; Anlegg, infrastruktur, samfunnssikkerhet og miljø.

4.1.3.4 Temaplaner

Temaplaner utløses av planstrategien eller når rådmennene ser behov for å utvikle driftsområder for framtiden

4.1.3.5 Prosjekter og utredninger

Prosjekter og utredninger utløses av planstrategien, av planer eller av rådmennene når de ser at det er behov for det.

4.1.3.6 Økonomiplan og budsjett

Økonomiplan og budsjett utarbeides i henhold til kommunelovens §§ 44, 45, 46 og 47.

Økonomiplanen bidrar til god økonomistyring over en lang tidshorisont ved at kommunenes økonomiske ressurser gjennom økonomiplanen fordeles ut fra politiske styringssignaler i planstrategien, føringer i kommuneplanens samfunnsdel og prioriteringer mellom tiltak i kommunedelplanene. Økonomiplanen utarbeides for 4 år, og budsjettet danner det første året i økonomiplanen.

4.2 Kontroll og rapportering

I kommunelovens § 48 beskrives kravet til årsregnskap og årsberetning.

4.2.1 Årsregnskap

Årsregnskapet utarbeides i henhold til kommunelovens § 48 og gir en kontroll av om kommunale midler er disponert i samsvar med budsjettet.

4.2.2 Årsberetning

Årsberetningen utarbeides i henhold til kommunelovens § 48, for et helt regnskapsår. I årsberetningen er det i hovedsak et økonomisk fokus, i tillegg til at det rapporteres på enkelte andre forhold som kreves etter kommuneloven.

4.2.3 Årsrapport

Årsrapportens fokus er utviklingen av kommunene. Det skal her vurderes om utviklingen går i retning måloppnåelse ut fra gitte politiske styringssignaler i planstrategien, føringer i kommuneplanens samfunnsdel, delmål og målindikatorer i kommunedelplanene og økonomiske forutsetninger i økonomiplanen. Det skal også vurderes om det er tilstrekkelig kvalitet på kommunale tjenester ut fra gjeldende forutsetninger.

Ved avvik fra planlagt utvikling og vedtatte mål, skal det vurderes om innsatsen skal endres eller om målene skal justeres gjennom justering eller rullering kommunens planer.

4.2.4 Tertialrapport

Tertialrapportene utarbeides for 1. og 2. tertial og omhandler vurderinger av økonomisk status, status for driften og for implementeringen av vedtatte utviklingstiltak. I

tertialrapportene rettes det spesiell oppmerksomhet mot forhold som i årsrapporten vurderes som usikre med tanke på utviklingen av kommunene og måloppnåelse.

5. Plan- og styringsprosesser

I tabellen under beskrives tidspunkt for og involvering i styringsprosessene.

Styringsdokument	Tid	Involvering	Behandling
Grunnlagsdokument Administrativt dokument	Hele året, men hovedoppdatering ved nye KOSTRA-tall	Rådmannens ledergruppe virksomhetsledere/ enhetsledere Kommunestyret	
Regnskap og Årsberetning	01.01-15.02	Rådmannens ledergruppe Økonomienheten Virksomhetsledere/ enhetsledere	Høring: jfr. kommuneloven
Årsrapport	Januar	Rådmannens ledergruppe Virksomhetsledere/ enhetsledere Utviklingsstaben	Vedtak: Samkommunestyret og kommunestyrene
Planstrategi	Vedtak: år 1 i valgperioden Justering: mars-april	Kommunestyret Innbyggere og andre interessenter Rådmannens ledergruppe	
Kommuneplanens samfunnsdel	Høring: juli-sept.	Virksomhetsledere/ enhetsledere Utviklingsstaben	Høring: jfr. plan- og bygningsloven
Kommuneplanens arealdel		Innbyggere og andre interessenter Rådmannens ledergruppe Plan, byggesak, oppmåling og miljø	Vedtak: Samkommunestyret og kommunestyrene
Kommunedelplaner		Rådmannens ledergruppe Virksomhetsledere/ enhetsledere Utviklingsstaben	
Økonomiplan – budsjett	Høring: nov.-des.	Rådmannens ledergruppe Virksomhetsledere/ enhetsledere Økonomienheten	Høring økonomiplan: jfr. kommuneloven Vedtak: Samkommunestyret og kommunestyrene
Temaplaner Prosjekter Utredninger	Hele året	Rådmannens ledergruppe Virksomhetsledere/ enhetsledere	Vedtak: Samkommunestyret og Kommunestyrene Rådmannen